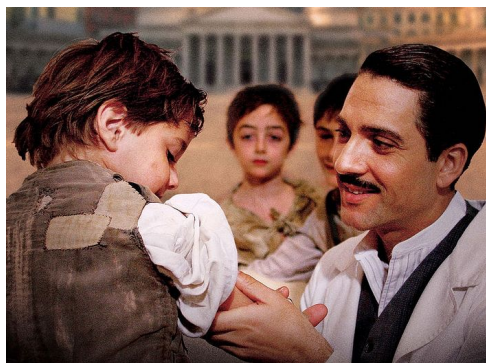

п. Ігор Бриндак, викладач ДДС

У цьому номері часопису ми розповімо про фільм італійського режисера Джакомо Кампіотті «Джузеппе Москаті: любов, яка зцілює». Оскільки ця стрічка розповідає про реальну історичну особу офіційно канонізованого Церквою святого, то мова піде і про ті моменти з життя подвижника, які на екрані висвітлені не були, але, напевно, будуть цікаві читачам. Перед тим, як писати цю статтю, автор цих рядків перечитував у «Youtube» відгуки глядачів на фільм. Як правило, вони були позитивні і навіть захоплюючі. Однак глядачів здивувало найбільше, що у кінці фільму вони дізналися, що головний герой існував насправді і по смерті був канонізований Церквою.

Отже хто такий Джузеппе Москаті? Це не священник, не чернець, не пустельник. Це мирянин, який жив у 1880-1927 роках і за професією був лікарем. Зрозуміло, що він був не єдиним представником медицини того часу, але вирізнявся тим, що все його життя було жертвним служінням потребуючим. У той час всі медичні послуги були платними. Однак не зважаючи на це, він не брав грошей з бідних пацієнтів. Більше того, багатьом із них, виписуючи рецепти, вкладав у них грошові купюри. Кошти давав не тільки на придбання ліків, але й на харчування, особливо коли бачив, що деякі з його пацієнтів недоїдають. В часі епідемії холери він відвідував найбільш критичні райони міста. А коли в 1906 році вибухнув Везувій і була небезпека для пацієнтів та персоналу лікарні, то багатьох хворих, які не могли йти, Москаті виносив на своїх плечах. Багато інших подібних випадків глядачі зможуть побачити у стрічці Кампіотті. Біографія Москаті є на сайті нашої семінарії (www.dds.edu.ua) у статті під назвою «Лікар, який лікував за життя і після смерті».

Хоча сам фільм у мистецькому плані знятий прекрасно, але, на жаль, багато цікавих моментів із життя святого лікаря залишилося поза кадром. В той же час були додані деякі неавтентичні моменти його біографії. Тому спробуємо цей недолік виправити

розглянувши те, що у стрічку не потрапило.

Перше: у фільмі показано багато випадків, коли Москаті до кінця посвячується окремим недужим, але вони все одно помирають. Напевно, у практиці святого лікаря були і такі випадки. Однак глядач може зробити висновок, що більшість пацієнтів у Джузеппе Москаті помирало. Насправді ж Москаті був людиною не тільки великого серця, але і видатним професіоналом у своїй сфері. У першу чергу він був прекрасним діагностиком. Діагноз недуги він визначав швидко і майже непомильно. А правильно і вчасно поставлений діагноз – це, фактично, половина справи у порятунку недужого. Тому у більшості випадків йому пацієнтів вдавалося врятувати.

Друге: у фільмі показано, що Москаті пропонували стати викладачем на медичному факультеті, але він відмовився. Хоча пізніше ми бачимо, що він все ж таки викладає студентам, але в лікарні. Насправді ж Москаті пропозицію викладати прийняв і навіть став почесним членом Королівської академії наук, однак поставив вимогу, що не буде ходити в університет, а студенти будуть приходити в лікарню, щоб заняття мали практичну користь, а він не залишав своїх хворих. До речі, заслуги Москаті для науки у фільмі теж мало висвітлені. Показано тільки, що він часто дивиться в мікроскоп, але не зрозуміло чому. Насправді Джузеппе Москаті був одним із найбільших фахівців свого часу. У 1923-му році Італія саме його відрядила на медичний конгрес у Единбурзі. Він у першу чергу відзначився новими методами у лікуванні діабету, зокрема із застосуванням інсуліну.

Третє: у фільмі показана сестра головного героя – Ніна, яку на початку можна сприйняти як егоїстку. Сам Джузеппе називає її фарисейкою. Насправді Ніна Москаті допомагала брату, як могла, і взяла на себе всю домашню роботу. І саме завдяки їй Джузеппе не відчував ніяких побутових незручностей. У глядача також може виникнути думка, що Джузеппе Москаті довів сестру до жебрацького існування, продавши з помешкання всі меблі. Хоча насправді при всій своїй благодійній діяльності Москаті сестру не розорював.

Четверте: дівчина на ім'я Елена, на якій Москаті збирався одружитися і яку згодом відбив його товариш Джорджіо, є художньою вигадкою сценариста. Насправді Джузеппе Москаті хоча й не був ані священиком, ані монахом, прийняв рішення не одружуватися, щоб повністю віддати себе служінню вбогим і недужим.

П'яте: у стрічці показано вибух Першої світової війни і те, як Москаті написав прохання до

влади (у чому воно полягало, не уточнюється), але отримав відмову. Згодом, коли друзі його запитують, чому він хотів іти на фронт, вважаючи себе пацифістом, він відповів, що заради того, щоб служити там, як лікар. Пізніше показано, що він лікує і військових, що для глядачів є незрозумілим. Насправді ж Джузеппе Москаті пацифістом не був і написав прохання до влади, що бажає вступити у військо не як лікар, а як воїн. Але йому відмовили заявивши, що медичним служінням він може принести набагато більше користі. І дійсно, в часи війни його лікарня була перетворена у військовий шпиталь і прийняла близько трьох тисяч поранених вояків.

Ну і, нарешті, про релігійний бік справи. У фільмі Джузеппе Москаті показаний, як глибоко віруюча людина. Таким він дійсно і був. Але показано не все. Цікаво, що при всій своїй надзвичайній праці цей святий лікар щоденно брав участь у Літургії і щоденно причащався і коли його часто запитували, як йому вдається стільки зробити, то він відповідав: «Хто щоденно причащається – має невичерпний запас енергії». Більше того, до пацієнтів, які приходили за допомогою, він, крім суто професійних, ставив ще й такі запитання: «Чи ви у мирі з Богом?», «Коли останній раз були на Сповіді?», «Чи не маєте на совісті важкого гріха?» тощо. І ці запитання він ставив не тільки як католик, але і як лікар, бо був впевненим, що примирення з Богом сприяє швидшому та успішнішому видужанню. Одному пацієнту навіть написав у рецепті: «лікування Євхаристією». Багато людей після розмов з Москаті почали відвідувати церкву. До речі, ці його поради давали плоди і для зцілення тілесного.

Історія професора Леонарда Біанкі, яка показана у стрічці, була реальною. Це колишній викладач Москаті, який вважав себе атеїстом, часто вів з Джузеппе дискусії на релігійні теми і пізніше помер у нього на руках, примирившись з Богом і Церквою. Але у фільмі упущено, що Москаті не тільки надавав професору останню допомогу, але і викликав в університет священика, де з Біанкі стався приступ, аби той уділив умираючому Святі Тайни.

Джузеппе Москаті упокоївся 12 квітня 1929 року. Однак його служіння потребуючим на цьому не закінчилося. У фільмі показано, як після смерті Москаті з'являється своєму колишньому другові Джорджіо і говорить, що син Джорджіо, якого той вважав давно померлим, насправді живий. Слід зауважити, що друг ще не знає про смерть Москаті і думає, що цей з ним розмовляє ще будучи живим. Однак коли виходить з будинку і бачить процесію та запитує, кого ховають, то чує у відповідь, що Джузеппе Москаті. Ця історія не є автентичною, однак мали місце інші випадки, які не є художнім домислом. Якщо хтось із читачів колись потрапить у Неаполь і відвідає церкву Нового Ісуса (Chiesa del Gesù Nuovo), де спочивають мощі святого лікаря, то побачить стіну, обвішану вотами у формі тих чи інших органів людського тіла: серця, печінки і т.д. Ці воти на згадку органів, які колись були хворими, виставили на знак подяки зцілені люди.

Про одне з чудес, яке там відбулося, варто сказати окремо. У 1979 році в одній із неаполітанських клінік помирає 21-річний юнак Джузеппе Монтефуско. У нього був рак крові, і лікарі не давали ніяких шансів на його одужання. Одного разу мама цього юнака Розалія побачила уві сні чоловіка у білому халаті, до якого йшло багато хворих людей і отримували видужання. Вона розповіла про сон місцевому священику, і він сказав, що це блаженний Джузеппе Москаті, який похований у церкві Нового Ісуса. Розалія пішла у цей храм і, побачивши зображення Москаті, впізнала у ньому лікаря зі свого сну. Вся родина Монтефуско стала ходити у цей храм і молитись до Москаті за заступництво, після чого юнак повністю видужав. І остаточно це чудо стало підставою до канонізації Джузеппе Москаті папою Іваном Павлом II у 1987 році.

Як бачимо, допомагати людям святий лікар не перестав і після своєї смерті. Це показано у фільмі, і це було в реальності. В цьому, власне, полягає важливість почитання святих, яке є в Церкві. Дехто вважає таку практику забобою, але насправді вона є підтвердженням того, що добро, яке людина робить за життя, з її відходом не припиняється, а навпаки – помножується.

Повернемося до стрічки Кампіотті. Не зважаючи на існування деяких неавтентичних фактів, про які згадувалося вище, вона не втрачає своєї високої художньої якості. І головна заслуга фільму в тому, що він показує, як можна служити Богові, служачи ближньому. А показаний там приклад має надихати всіх нас.

п. Ігор БРИНДАК, Джузеппе Москаті: що залишилося за кадром? // СЛОВОА №1 (77), березень-травень 2019